



Flammen & Citronen

Frihedskæmpere i 'tåget' film Af Bo Torp Pedersen

Der er en fordel ved at se en dansk Mads Mikkelsen-film i Tyskland, hvor de fleste film i biografen og i TV 'dubbes' med tysk tale, nemlig den fordel at jeg faktisk kunne forstå, hvad manden siger. Men det var nu en tilfældighed, at jeg befandt mig i Nordtyskland netop, som den danske film "Flammen & Citronen" havde tysk premiere, torsdag 28. august 2008. Der var et imponerende opbud af danske stjerner og andre honoratiores på den røde løber i Flensburg ved en særforestilling onsdag 26. august: instruktøren Ole Christian Madsen, Stine Stengade og Mads Mikkelsen sammen med den tyske skuespiller Christian Berkel og ministerpræsident Peter Harry Carstensen.

I et interview med Kieler Nachrichten 28/8 fortæller Mads Mikkelsen, at filmen aktualiserer et stykke Danmarkshistorie og visse kontroverser. Mikkelsen fremhæver, at der var cirka 900 aktive frihedskæmpere i Danmark under Anden Verdenskrig, og sætter dette tal i forhold til et tal på 7.000 danskere, som kæmpede på tysk side på østfronten. Mikkelsen mener, at modstandskæmperne ikke var populære i samtiden, fordi de skabte problemer og uorden, og at de tidligere danske film gav et forenklet billede af modstandskæmperne som helt igennem pæne mennesker. "Vi har forsøgt, at fortælle det på en noget anderledes måde. Det drejer sig om at vise, hvad krig gør ved mennesker."

Da jeg så filmen i Cinemaxx i Kiel, myldrede det ud med skolebørn fra eftermiddags-forestillingen, mens vi var betydeligt færre i voksenalder, som havde billet til første aftenforestilling. Jeg tænkte på, hvad tyske og for den sags skyld også danske skolebørn mon får ud af filmen "Flammen & Citronen"? Jeg tvivler på, om de tal og de holdninger, Mads Mikkelsen refererer til, er korrekte. Men kan filmen blive en spore til at studere den virkelige historie, er det optimalt – og nødvendigt!

Først må det anerkendes, at "Flammen & Citronen" i sig selv er en særdeles flot og elegant billed- og filmfortælling. Thure Lindhardts Flammen 'spankulerer' elegant gennem billedrummet og vækker associationer til stilerede westerns eller kriminalfilm med lignende helte i lange frakker og flot koreografi. Omvendt ligner Mikkelsens Citronen en forhutlet person med permanent feber og sygdom. Men tilsyneladende kan de to helte gøre stort set, som det passer dem. Sådan som personerne er tegnet, giver filmen ingen realistisk motivation for, at de skulle være kompetente dræbere. Filmens store fortællemæssige svaghed er, at den er ude af stand til at opbygge nogen spænding omkring likvideringerne m.v.; filmen giver intet indtryk af, at det generelt skulle være et farligt 'job', de har, eller at GESTAPO skulle være i hælene på dem. Den 'omringning' kommer temmelig pludseligt til sidst i filmen.

"Tage des Zorns – Im Netz der Verschwörung" hedder filmen i Tyskland, vredens dage, en udmærket titel, som selvfølgelig referer til vreden mod dem, der forråbte fædrelandet og frihedskæmperne. I løbet af filmen markeres det – men kun glimtvis – at modstandsfolkene generelt var bevidste om, hvad de gjorde, at de gjorde det for deres fædreland. Der er også indlagt korte uddrag af dokumentarfilm fra besættelsestiden, men – som nævnt – får filmen uheldigvis ikke fra begyndelsen opbygget en realistisk skildring af de to hovedpersoners indsats, risikoen, faren, forfølgelsen osv..

Min overbevisning er den modsatte, men ifølge filmen synes det, som om krig først og fremmest gør mennesker usikre. Filmen antyder nogle tvivlsomme politiske og personlige motiver hos dem, som er Flammens og Citronens 'arbejdsgivere' – en 'Verschwörung'; et 'mudret' indtryk står tilbage, og en ubehagelig følelse af nyttesløshed melder sig. Det hænger ikke godt sammen med, at filmen slutter med at sige, at flammen lever, mens de to mænds lig kules i jorden. Tilsvarende uegalt lykkes det filmen fint at skildre de personlige omkostninger for Citronen – ægteskab og familie – mens Flammens umodne fascination af den tvetydige kvindelige kurér, eller hvad hun nu er, henstår mere postuleret.

Filmen er en dansk-tysk coproduktion – optagelserne fandt sted i Babelsberg Studierne ved Berlin samt på lokaliteter i Prag og København – og nyder godt af to særdeles stærke tyske skuespillere: Christian Berkel som GESTAPO-chefen Hoffmann og Hanns Zischler som den mystiske Gilbert. De formår i deres relativt korte spilletid at skabe nogle fascinerende bipersoner, men også de efterlades som 'løse ender' i fortællingen, ja, for Hoffmanns vedkommende endog med et fedt postulat. Berkels fornemme spil kunne – noget søgt – antyde noget aristokratisk, men det er dog for tyndt, utroværdigt og ubegrundet, at han lige pludselig til sidst skulle udvise den interesse og det hensyn at stoppe nogle meniges fornedrende overgreb på tilfangetagne danske frihedskæmpere: En sådan side af hans karakter har filmen ikke tidligere antydnet.

Jeg står tilbage med en film, som ikke blot har flotte billeder, men som også er interessant, idet den tager et vigtigt kapitel af moderne dansk historie op. Samtidig er det desværre en film, der efterlader os i tvetydighed og uklarhed – i 'tåge'. Filmen således ikke blot billedmæssigt flot, indholdsmæssigt interessant, men også frustrerende!

Filmfakta

Danmark/Tyskland 2008 – Instr.: Ole Christian Madsen – Manus: Ole Christian Madsen og Lars K. Andersen – Medv.: Mads Mikkelsen ('Citronen', Jørgen Haagen Schmidt), Thure Lindhardt ('Flammen', Bent Faurischou-Hviid), Stine Stengade (Ketty Selmer), Peter Mygind (Aksel Winther), Christian Berkel (Hoffmann, GESTAPO chef), Hanns Zischler (Gilbert), Mille Lehfeldt (Bodil), Malene Schwartz (Gilberts hustru), Lars Mikkelsen (Frode Jacobsen), Jesper Christensen (Flammens far), Caspar Phillipson (Christian Frederik von Schalburg), Henrik Jørgensen (politibetjent i civil), David Bjergsø (Schalburg soldat), Flemming Enevold (Spex) – 120 min. – Dansk biografpremiere d. 28/3 og på DVD d. 13/10 2008 – Till. f. børn over 15 år – Udlejning/pressebilleder © Sandrew Metronome

Links

<http://cinemazone.dk/review.asp?id=6871&area=3>

<http://www.philm.dk/Movie/Detail?id=1913>

<https://www.eyeforfilm.co.uk/review/flame-and-citron-film-review-by-val-kermode>

<http://www.artechock.de/film/text/kritik/t/tadezo.htm>